

ВИХІД У СВІТ ПЕРШОГО ТОМУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ЛІСІВНИЦТВА

© Степан Генсірук, Мирон Горошко, Володимир Дудок, 2000

Український державний лісотехнічний університет, Львів

Двотомна Українська енциклопедія лісівництва (УЕЛ) є першим оригінальним енциклопедичним виданням з проблем лісу, вміщує близько 3 тис. статей (термінів), кольорові та чорно-білі текстові ілюстрації, карти, схеми, таблиці. Матеріали цього видання на основі сучасних досягнень лісівничої, екологічної та географічної науки дають читачеві широку і всебічну інформацію про величезне значення лісу в житті людини, про його водоохоронно-захисні, санітарно-гігієнічні та гідро-кліматичні функції; кількісні та якісні характеристики лісового фонду України, а також з питань ентомології, фітопатології, захисту лісу.

1999-го року побачив світ перший том Української енциклопедії лісівництва, виданий під егідою Національної академії наук України, Наукового товариства ім. Шевченка та Державного комітету лісового господарства України, за редакцією лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора сільськогосподарських наук, професора С.А.Генсірука. Видання містить 672 ілюстрації, 20 кольорових і чорно-білих карт, перелік назв статей. Його обсяг – 50,26 умовних друкованих аркушів, тобто 464 сторінки.

В енциклопедії викладені біологічні основи росту і формування лісів, основні положення лісознавства та лісівництва, раціонального використання та відновлення лісостанів, біологічні особливості головних лісоутворюючих порід, чагарників і трав'янистих рослин. Висвітлені питання лісівництва, лісової типології, таксації та лісовпорядкування, генетики та селекції, лісового насінництва, лісових культур, захисного лісорозведення, механізації лісогосподарських і лісозаготівельних робіт, деревинознавства, економіки й організації лісового господарства. Особлива увага приділена питанням раціонального природокористування, лісівничо-екологічній характеристиці цінних лісових масивів, заповідників, заказників, пам'яток природи, лікарських рослин. Цілий ряд статей розкриває основи природоохоронної справи, поліпшення якості довкілля, охорони природи.

Актуальність підготовки цього науково-довідкового видання викликана необхідністю узагальнити результати теоретичних і прикладних лісівничих досліджень в Україні, відобразити багатство і різноманітність природи, висвітлити сучасний рівень господарської освоєності її території, ступінь антропогенного впливу, а також розкрити раціоналізацію природокористування шляхом здійснення масштабних природоохоронних заходів (збільшення лісистості України з 14,3% до 20 %, створення єдиної екологічної системи природоохоронних територій, заліснення 5-7 млн. га низькопродуктивних земель і неугідь, що не використовуються у сільському господарстві тощо).

У додатку УЕЛ вміщені біографічні статті про видатних учених, які зробили великий внесок у розвиток лісівничої науки України, авторів важливих праць з лісівництва, ботаніки, географії, екології.

Усі статті УЕЛ розміщені в алфавітному порядку. В термінах, що складаються з кількох слів, на перше місце ставиться провідне слово, яке має логічний наголос. Для забезпечення взаємозв'язку близьких за темою статей і уникнення повторень вжито

систему посилань. У біографічних статтях дати подаються за новим стилем, назви населених пунктів - за сучасним адміністративно-територіальним поділом.

Невпорядкованість лісівничої термінології далася взнаки під час підготовки видання. Якщо в одних випадках можна ще погодитися з уніфікованими словами «кліматоутворюючий», «лісоутворюючий» замість «клімато-» чи «лісотвірний», то неприйнятними є професійні кальки з російської «рубки догляду», «головні рубки» замість українського «рубання догляду» чи «головні рубання». Ці та інші прикрі випадки свідчать про необхідність роботи над виданням галузевого термінологічного словника.

Основну функцію створення УЕЛ взяла на себе Лабораторія проблем природокористування Українського державного лісотехнічного університету (науковий керівник професор С.А.Генсірук) у 1990 р. До підготовки енциклопедії були залучені провідні сили лісівничої науки і практики України, зокрема таких центрів, як Київ, Харків і Львів. Проект тематичного реєстру термінів був підготовлений проф. С.А.Генсіруком. Фахову допомогу в остаточному формуванні реєстру надали працівники видавництва «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана: директор Кудрицький А.В., гол. редактор Зяблюк М.П., відповідальний секретар Вишневецький Р.Г., редактор Кляцький Т.А., а також науковці Національної академії наук України (Інститут ботаніки, Інститут екології Карпат, Рада з вивчення продуктивних сил України). Незважаючи на економічну скруту, головний редактор і авторський колектив - понад 100 осіб з майже усіх лісогосподарських факультетів вищих закладів освіти та науково-дослідних установ України - протягом семи років безоплатної праці на громадських засадах підготували рукопис УЕЛ до опублікування.

Від редакційної колегії висловлюємо подяку НАН України, Науковому товариству імені Шевченка, Державному Комітету лісового господарства України, Міністерству охорони навколишнього середовища і ядерної безпеки, Львівському регіональному об'єднанню «Злагода» та Фундації Енциклопедії України в Торонто за сприяння у виданні цієї праці.

УЕЛ дуже потрібна для працівників лісового господарства, науковців, викладачів і студентів вищих навчальних закладів і технікумів та широкого кола читачів.